Cena numeru mk. 15. — Na G. Śląsku fen. 50.
Nr. 1 — Niedziela 1 Stycznia 1922 r. — Rok XIII.

ISKRA

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Dąbrowa, Sienkiewicza 6, Telefon 78. — Będzin, Małachowskiego 9, Telefon 84 — Sosnowiec, Piłsudskiego 4, Telefon 64

ś. ✝ p.

CZESŁAW SZELIGOWSKI

długoletni pracownik Towarzystwa „Hrabia Renard"
zmarł dnia 29 Grudnia 1921 roku.
W zmarłym tracimy sumiennego pracownika.
Cześć Jego pamięci
ZARZĄD TOWARZYSTWA „HRABIA RENARD".

Podziękowanie.

Przewielebnemu Duchowieństwu z księdzem kanonikiem Mazurkiewiczem na czele, Kolegom Akademikom, Legjonistom, oraz wszystkim znajomym, którzy wzięli udział w pogrzebie naszego najdroższego syna i brata

ś. p. **ANTONIEGO URBAŃCZYKA**

a w szczególności p.p. Władysławowstwu Daneckim za prawdziwie przyjacielskie zajęcie się pogrzebem, oraz W.P.P. Edmundowi Mirkowi i Chmielewskiemu za śpiew podczas Mszy św. składają serdeczne Bóg zapłać **Rodzice i bracia.**

Z nowym rokiem.

Sosnowiec, 1 stycznia.

Skonał rok stary. Trzeci z kolei w zmartwychwstałej do wolności politycznej Polsce. Rok nie mniejszych trudów, nie mniejszych wysiłków, jak dwa poprzednie. I rok tak samo, jak tamte, brzemienny w doniosłe wypadki dla przyszłości narodu i kraju naszego.

Jakież to zasiewy nam przyniósł?

Tamte dwa rozbrzmiewały w całej Polsce szczękiem orężnym; naród się krwawił i pocił, by ramieniem zbrojnym odeprzeć ostatnie zakusy na naszą wolność. Ten był rokiem, stojącym na rubieży; szczęk oręża zamierał powoli; jeszcze się odezwał na Śląsku Górnym, jeszcze mieszkaniec tej ziemi krwią swoją stwierdzał przynależność narodową i państwową do Polski, ale i te ostatnie huki armat zamilkły. Powoli poczęliśmy wchodzić w okres stosunków pokojowych.

Zawarty traktat pokojowy w Rydze należało wykonać, a tutaj piętrzyły się coraz nowe trudności. O ile jeszcze z wyznaczeniem granicy sprawę załatwiono pośpiesznie, to w innych sprawach, zwłaszcza w kwestjach odszkodowawczych (zwrot zrabowanego mienia, zwroty sum pieniężnych, przypadających nam z tego czy innego tytułu) rząd rosyjski czynił nam niemałe, wciąż nowe trudności. Dobra wola z naszej strony, wielka cierpliwość rządu i narodu dopięły swego; wykonanie traktatu z dnia na dzień postępuje, a w społeczeństwie polskim utrwala się przeświadczenie, że należy dołożyć wszelkich sił, aby z Rosją jak najspieszniej dość do normalnych stosunków pokojowych, choćby z prostego tylko względu wzajemnych materjalnych korzyści.

Wola pokoju, która znamionowała nas w roku starym, rozproszyła krążące o nas baśnie po świecie, jakobyśmy byli narodem niespokojnym, imperjalistycznym, a jeszcze więcej w tym kierunku zdziałały wizyty wybitnych publicystów i dziennikarzy angielskich, skandynawskich, nadbałtyckich, rumuńskich, którzy zjeździli nasz kraj, poznali nasze trudności, nasze prace i niejedno mylne o nas pojęcie, niejeden mylny sąd sprostowali.

Przekonano się wówczas, że w warunkach naszych bodaj, czy którykolwiek inny naród okazałby więcej tężyzny i sprawności duchowej.

Ileż to kwestji trzeba było w tym roku rozwiązać! Sprawa Śląska Górnego tak trudna, wymagająca tyle wysiłków, weszła w okres przełomowy. Nie osiągnęliśmy w tej sprawie słusznego i sprawiedliwego tryumfu, ale przecież dzięki wysiłkom i ofiarności zarówno ludu górnośląskiego, jak i całej Polski udało się nam osiągnąć tyle, że przynajmniej krzywda, którą nam wyrządzono, nie uwzględniając całkowicie praw naszych, stała się mniejszą, niż można było przewidywać w pierwszym stadjum walki.

Niemniej trudu i mozołu przyczyniła nam sprawa polskich ziem dawnej Litwy. Ugodowość nasza w tej sprawie źle zrozumiana przez dawnych naszych braci litwinów, nie doprowadziła dotychczas do zadowalniającego obie strony polubownego załatwienia sprawy, mamy jednak nadzieję, że wola ludności tych ziem spornych rozstrzygnie ostatecznie zatarg.

Z wolnym Gdańskiem doszliśmy do porozumienia, da Bóg, dojdziemy i z litwinami.

Spokoju i pracy! Ten głos starego roku rozbrzmiał po wszystkich ziemiach polskich, ten głos— to istotny najrealniejszy posiew pod następne lata, a nadewszystko pod rok nowy 1922. Ten głos, z duszy narodu wydarty, zmusił i nasz sejm do wytężonej pracy około gospodarczej odbudowy kraju, około ratunku spadającej z dnia na dzień waluty i zrujnowanego życia przemysłowego.

Tym głosem witamy też rok nowy.

O bądź nam brzemienny w odbudowę naszych ruin, w nowe prace dobroczynne dla miast, wsi i kraju całego.

Sprawna praca całego narodu, sprawna praca gmin, sejmików, rad miejskich i sejmu — rozumna praca gospodarcza—niech tobie i nam, Roku Nowy towarzyszy!

k.

Z Górnego Śląska.

aki będzie ustrój administracyjny G. Śląska?

Katowice, 31 grudnia.

Podstawą organizacji adminiracji na polskim G. Śląsku ędzie konstytucja Rzeczypoolitej i statut organiczny wowództwa śląskiego, uchwalo przez sejm w dniu 15 lipca 920 r. Statut przeprowadza w erokim zakresie zasadę saorządu wojewódzkiego tak, wojewoda będzie jednoczeie kierownikiem administracji ojewódzkiej państwowej oraz ędzie organem wykonawczym morządu wojewódzkiego. Do raw zastrzeżonych adminiracji państwowej będą naleły: nadawanie obywatelstwa, lministracja w zakresie bezeczeństwa publicznego itd.

Starostwa będą istniały w atowicach, Pszczynie, Rybni, Tarnowskich Górach i Luińcu i dwa starostwa Śląska eszyńskiego w Bielsku i Cieynie. Część powiatu bytomiego, przyznana Polsce, a liąca około 70 tys. mieszkańw oraz część powiatu zabriego, obejmująca 55 tysięcy, ędą stanowiły osobne powia. Siedziba starosty w tych owiatach na razie jeszcze nie talona. Kandydaci na staroów w liczbie 6 są już mianoani. Pięciu z pośród mianoanych to górnoślązacy, jeden aś doskonale jest obeznany i yty z miejscowymi warunkai. Wszyscy niemal sekretae powiatowi i urzędnicy staścińscy będą się rekrutowali pomiędzy górnoślązaków.

Administracja w zakresie bezpieczeństwa publicznego ulegnie reorganizacji. Dotychczas istniały na G. Śląsku policja gminna, państwowa, żandarmerja, policja plebiscytowa, straż gminna, zaś na Śląsku cieszyńskim żandarmerja krajowa, podlegająca ministerjum praw wojskowych. Przy nowej organizacji będzie istniała ylko jedna policja wojewódzka, a której czele będzie stał koendant, podległy wojewodzie. Komendant policji wojewódziej będzie miał jedynie nadór nad organizacją i dyscyplią policji powiatowej, która łużbowo podlegać będzie staoście, względnie komisarzowi rządowemu. Około dwóch trzecich wyższych urzędników policyjnych rekrutowac się będzie z elementów miejscowych. Niższy personel policyjny całkowicie będzie się składał z górnoślązaków.

Górnośląska izba handlowa.

Katowice, 31 grudnia.

Według pism niemieckich kupcy i przemysłowcy niemieccy uchwalili powołać do życia komisję składającą się z 15 stu polaków i 15-stu niemców, którzy z kolei wybiorą tymczasową izbę handlową dla województwa śląskiego. Izba handlowa ma się składać z sześciu przedstawicieli wielkich kupców, 6 przedstawicieli banków, 10 przedstawicieli drobnego handlu i 2 przedstawicieli firm ekspedycyjnych.

Kronika polityczna.

(Z pism i depesz wczorajszych).

— Minister spraw zagranicznych, p. Skirmuntt — powrócił wczoraj do Warszawy z wycieczki świątecznej na Kresy wschodnie, objął zastępstwo prezydenta gabinetu i w tym charakterze złoży w dzień noworoczny życzenia naczelnikowi państwa wobec wyjazdu prez. Ponikowskiego i jego zastępcy ministra poczt i telegrafów d-ra Stesłowicza.

— Z dniem 1 stycznia 1922 roku zniesiona zostaje granica celna między Polską a Gdańskiem.

To postanowienie jest nieodwołalnem.

— W powiatach święciańskim i oszmiańskim agitatorzy litewscy i bolszewiccy rozwijają energiczną propagandę, propagując hasło walki klasowej i obalenia ustroju państwowego. Bardziej nieświadomych zapewniają, że głosowanie odbywać się może za pośrednictwem osób upoważnionych. W wielu gminach agitują za oddaniem białych kartek Jednakże pomimo agitacji, opinja większej części ludności jest wyraźnie przychylną Polsce Udział w głosowaniu spodziewany jest liczny.

— Rząd grecki wysłał znaczne oddziały wojska na Kretę w celu zwalczania tamtejszego ruchu powstańczego.

— Ruch powstańczy w Egipcie wzmaga się. Gabinet egipski zgłosił swoją dymisję, który to fakt uważany jest jako protest przeciwko postępowaniu rządu angielskiego. Ruch na ulicach miasta ustał niemal zupełnie. Domy, zamieszkałe niegdyś przez anglików podpalono.

— Senator Root przedłożył komisji morskiej w Waszyngtonie projekt żądający poszanowania względów humanitarnych w wojnie łodziami podwodnymi, w szczególności torpedowania okrętów handlowych bez ostrzeżenia, a także przeszukiwania okrętów przed zatopieniem Propozycję tę przekazano subkomitetowi.

— Do Waszyngtonu przybyli przedstawiciele republiki Dalekiego Wschodu, prosząc o ponowne nawiązanie stosunków handlowych między Stanami Zjednoczonymi a Syberją.

Przed zapłaceniem odszkodowań.

Paryż, 31 grudnia.

Międzysojusznicza komisja odszkodowań, która odbyła wczoraj naradę z przedstawicielami Niemiec ogłosiła komunikat, który podaje, że delegaci Niemiec zapytali członków komisji odszkodowań, czy rząd rzeszy ma odpowiedzieć bez zwłoki na notę komisji, wystosowaną do rządu berlińskiego w dniu 16 grudnia r. b. w sprawie wypłaty najbliższych rat odszkodowawczych. W odpowiedzi na to zapytanie członkowie komisji międzysojuszniczej zaznaczyli, że odroczenie terminu odpowiedzi niemieckiej na notę komisji odszkodowawczej zależy wyłącznie od rady najwyższej, jednakowoż przed otrzymaniem tej odpowiedzi Komisja odszkodowań nie będzie mogła uwzględnić prośby Niemiec o udzielenie moratorjum Delegaci niemieccy zwrócili się wówczas z prośbą do komisji odszkodowań o odroczenie dalszych narad.

Składajcie ofiary na uchodźców i na inwalidów wojennych!!!

Z Kowieńszczyzny.

Litwini kowieńscy przeciw wyborom w Wileńszczyźnie.

Kowno, 31 grudnia.

Sejm kowieński wszystkimi głosami za wyjątkiem socjaldemokratów uchwalił protest przeciw wyborom w Wileńszczyźnie i doręczył go komisji kontrolującej ligi narodów w Kownie.

Komisja ta przyjęła ten protest z wielkim niezadowoleniem i opuściła Kowno.

Jak litwini rozstrzeliwują polaków?

Kowno, 31 grudnia.

W pierwszych dniach grudnia został rozstrzelany pod zarzutem szpiegostwa na rzecz Polski niejaki Dreszer, którego właściwe nazwisko brzmi Romaczkowski czy też Romanowicz. Dzisiaj nadchodzą dokładniejsze szczegóły o ostatnich chwilach tej ofiary okrucieństwa rządu kowieńskiego. Przed straceniem osadzono go w zimnej piwnicy. Nie mogąc wytrzymać kilkunastu stopni mrozu, wołał głośno o ratunek. Wówczas siepacze poczęli go bic do utraty przytomności. Straszny krzyk obudził całe więzienie. Do godziny 7 rano Dreszer wzywał kilkakrotnie rozdzierającym głosem pomocy, poczem zmuszono go do milczenia. Swiadkowie egzekucji opowiadają, że kiedy szedł na śmierć, skrwawiony i zmarznięty, przedstawiał widok jednej wielkiej rany.

W polskich kołach Kowna panuje z powodu tego zajścia wielkie wzburzenie, gdyż to co się stało, jak mówią, dorównywa najwyszukańszym okrucieństwom bolszewickim.

Dookoła Sowdepji.

Zatarg rosyjsko-finlandzki.

Helsingfors, 31 grudnia.

Tutejsze poselstwo sowieckie komunikuje, że komisja reewakuacyjna rosyjska zostaje odwołana z Finlandji i ze rząd sowiecki proponuje odwołanie z Rosji komisji reewakuacyjnej finlandzkiej. Wszystkie kapitały rządu sowieckiego złożone w bankach finlandzkich zostały wycofane. Stosunki pomiędzy obu państwami są bardzo naprężone.

Bunty chłopskie przeciw podatkom.

Lwów, 31 grudnia.

„Ridnyj Kraj“ donosi z Husiatyna, że wedle wiadomości zasięgniętych od zbiegów z Podola, bolszewicy nałożyli na każde gospodarstwo chłopskie nową daninę w wysokości 50 pudów ziarna i dwuch pudów tłuszczu W związku z tem nowem zarządzeniem cały szereg wsi zbuntował się przeciwko sowietom. Włościanie czekają tylko sposobności, chwycić za oręż.

Bolszewicy koncentrują wojska na granicy finlandzkiej.

Helsingfors, 31 grudnia.

Bolszewicy skoncentrowali na granicach Finlandji, Estonji i Karelji 16,000 wojska. Przez cały dzień wczorajszy panował spokój.

Podpalaczka.

POWIEŚĆ.

30

Smutek Lucjana zamiast się zmniejszyć, powiększał się z każdą chwilą. Skoro tylko znalazł się sam, pogrążał się w rozmyślaniu, spędzając w nim długie godziny. Harmant, nie widząc wokoło siebie żadnego niebezpieczeństwa, spoglądał w przyszłość bez obawy, wierząc niewzruszenie, iż nadejdzie czas, w którym Labroue zostanie jego zięciem. Jedynie choroba Marji przygnębiała go, łudzić się jednak starał nadzieją, mówiąc sobie, iż małżeństwo dokona jej uzdrowienia.

* * *

W ową niedzielę zrana, gdy Amanda jechała do Bois-le-Roi, aby się widzieć z Ducheminem, Lucjan szedł ulicą Assas do mieszkania Edmunda Castel, wskutek otrzymanego listu, w którym artysta zapraszał go, by przybył spędzić dzień ten w towarzystwie jego oraz Jerzego.

Młody adwokat po powrocie z Tours zastał również list od Edmunda z zaproszeniem.

Lucjan przybył pierwszy do artysty, który go przyjął w małym saloniku, obok pracowni.

— Dzięki ci... — rzekł, ściskając rękę młodzieńca — żeś zadość uczynił mej prośbie. Oczekując na przybycie Jerzego, porozmawiajmy nieco. Uczyniłem, cos żądał względem Joanny Fortier.

— I cóż?

— Z dobrego źródła otrzymałem wiadomość, iż nie ma jej dotąd w więzieniu. Zniknęła bez śladu. Od chwili jej ucieczki z Clermont policja na ślad jej trafić ni może. Agenci obecnie liczą na jakiś nieprzewidziany wypadek, który ją odda w ich ręce.

— Tak więc.. zniknęła nadzieja, abym mógł zbadać tę kobietę — rzekł Lucjan.

— To prawda... wiadomo jednak, że czasami niepodobieństwo prawdopodobnym się staje A cóż się dzieje z panem Harmant? — pytał artysta.

— Wciąż jedno i to samo.

— Nie starałżeś się zbliżyć do panny Marji, o co cię prosiłem?

— Nie miałem odwagi...

— To źle!

— Na co się przyda ta nagana...

— Może ci ona być bardziej pożyteczną. niż sądzisz... — rzekł Edmund Castel poważnie.

Lucjan spojrzał na artystę zdziwiony.

— Czyż może istnieć w przeszłości jakikolwiekbądź związek między rodziną Harmanta a mną, albo moimi?

— Ależ o teraźniejszości, a nie o przeszłości pragnę pomówić z tobą, mój drogi — odrzekł Edmund Castel, nie chcąc wyjawić zupełnie swych myśli — Sądzę, iż dla ciebie dobrze byłoby, gdybyś pozwolił wierzyć Harmantowi, iż gotów jesteś zaślubić jego córkę, a nadewszystko dać poznać pannie Marji, iż o Łucji już zapomniałeś i że twoje serce, będąc teraz wolnym, może do niej jedynie należeć.

— Ależ Marja jest prawie umierającą — zawołał Labroue — z każdą godziną zbliża się ona do grobu.

— Jedna przyczyna więcej, aby jej umrzeć pozwolić w złudzeniu szczęścia, gdy takowego dać jej nie możesz w rzeczywistości.

— Kłamać mi zatym pan każesz?

— W niektórych ważnych okolicznościach jest to koniecznym.

— Ależ dlaczego miałbym to tu uczynić? — pytał Labroue, któremu rady artysty dziwnymi się być zdawały; — widzę, że pan coś ukrywasz przedemną.. Musisz mieć jakieś ważne powody, namawiając mnie do odgrywania komedji wobec Harmanta i jego córki, komedji i fałszu, do których wstręt czuję.

Edmund Castel przesunął ręką po czole.

— Mylisz się — rzekł — panie Lucjanie, mniemając, iż wiem coś, co pragnę ukryć przed tobą. Nic nie wiem. i nie mogę o niczym cię powiadomić, daję ci na to słowo honoru, bywają jednak przeczucia w życiu człowieka, którym należy być posłusznym. Gdy one cię opanują, wyzwolić się z pod ich władzy niepodobna. Jedno z takich jasnowidzeń powiada mi, iż wkrótce poznamy prawdziwego mordercę twojego ojca i że to światło za pomocą Pawła Harmant wybłyśnie zpośród ciemności jak również mam niezachwiane przekonanie, iż Łucja Fortier zostanie twą żoną. Kiedy? w jaki sposób? — tego nie wiom. nie pytaj mnie o to... ponieważ nie zdołałbym ci odpowiedzieć.

— Rzecz dziwna — odrzekł Labroue; — będąc przekonanym, że Łucja zostanie mą żoną, radzisz mi pan udawać przed panną Harmant, że ją kocham?

— Na pozór zdaje się to być szaleństwem, a jednak tak trzeba! Nie wątpij o mnie... miej ufność i czekaj

— Czekać z boleścią w duszy...

— Jeszcze raz powtarzam... tak trzeba! Za kilka tygodni będę miał do spełnienia święty obowiązek względem Jerzego. Proszę, bądź cierpliwym do owej chwili, spełniaj me rady, jakkolwiek dziwnemiby one ci się wydawały. Nie rozważaj... nie badaj .. bądź posłusznym... ot! wszystko.

— Dobrze... spełnię, co pan żądasz.. ufam panu w zupełności.

— Będziesz starał się zbliżyć do panny Harmant?

— Tak!...

— Dozwolisz jej wierzyć, że ją kochasz?

— Ach! jak mi to ciężkim będzie... uczynię to jednak.

c. d n.

KRONIKA.

Kalendarzyk.

1 niedziela

Dziś Nowy Rok.
jutro Makarego.
Wsch. słońca 8 m. 6
Zach. 5 m. 2

E. KŁONIECKI.

Do siego roku!

Do siego roku wszystkim wraz
i wszystkim po kolei:
Do siego tym, co pośród nas
pracują dla idei!

Do siego tym, dla których czas
wydzwania błogie chwile!
Do siego tym, co trudu głaz
o własnej kruszą sile!

Do siego tym, co słabą dłoń
hartują w ciężkiej pracy
i, choć pot zrasza nieraz skroń —
w wytrwaniu są jednacy!

Do siego tym, co trwają w łzach
i łakną kęsa chleba!
Do siego tym, co jeno w snach
widzieli uśmiech nieba!

Do siego tym, co poprzez znój
wybiegli w podbłękicie!
Do siego tym, co za kraj swój
gotowi oddać życie!...

Do siego wreszcie tym, co w świt
na nowe wstali zorze,
by wyrwać zło, polepszyć byt —
Do siego im!
Szczęść Boże!...

Rozkaz noworoczny ministra wojny.

Minister wojny, gen. por. Sosnkowski wydał do armji rozkaz dzienny noworoczny, w którym m. i. mówi:

Z Nowym Rokiem 1922 — pierwszym po zawarciu pokoju, wojsko polskie, przebywszy w ładzie i porządku trudny okres demobilizacji, rozpoczyna pracę pokojową, poświęconą organizacji i rozbudowie sił zbrojnych narodu i państwa.

Przygotowanie obrony Rzeczypospolitej, iżby nikt nie śmiał targnąć na Jej wolność, honor i prawa, zapewnienie pokoju, ładu i bezpieczeństwa państwu i jego obywatelom, wydobycie i zorganizowanie żywej siły narodu, będącej najistotniejszą gwarancją jego bytu niepodległego — oto wielkie zadania, które stanęły dziś przed nami i przeniknęły myśl i serce wojska polskiego.

Dziękując wszystkim w imieniu służby za dotyczasowe wysiłki i wyraźnie dostrzegalną ambicję pracy, życzę z głębi serca jeszcze wydatniejszych i pomyślniejszych jej plonów w roku Nowym z przeświadczeniem najzupełniejszem, że tak będzie.

O podatek Jak wiadomo, jednym z najważniejszych źródeł dochodu miast Zagłębia jest podatek od węgla, którego niestety przedsiębiorstwa górnicze nie chcą płacić i dopiero za pomocą sekwestrów i aresztów, nakładanych na majątek przedsiębiorstw, władze samorządowe ściągają należność, co powoduje znaczne opóźnienie i naraża obydwie strony na niepotrzebne kłopoty.

O przepustki graniczne. Dowiadujemy się ze sfer miarodajnych, iż kontroler powiatowy w Katowicach zawiadomił będzińskie starostwo, iż z dniem dzisiejszym będzie jedynie wizował przepustki robotników i służbowo jadących urzędników.

Reszta ludności będzie mogła jeździć na G Śląsk jedynie za przepustkami zagranicznymi.

Rozporządzenie to godzi naszym zdaniem w interesy miejscowej ludności, która jest związana licznymi węzłami z G. Slaskiem.

Jeśli bowiem kontrolerowi w Katowicach idzie o napływ niepożądanych elementów czy szmuglerów, to jedyną miarodajną instytucją w tym wypadku jest starostwo będzińskie, które w tym wypadku nigdy nie udziela przepustek. Pócóż więc stwarzać nowe trudności dla ogółu ludności, dla którego wogóle podróż na G. Śląsk stanowi w obecnych warunkach istny „ogród udręczeń"? Spodziewamy się, iż nasze władze administracyjne potrafią wpłynąć na zmianę rozporządzenia p. kontrolera.

Drukujemy 3 razy mniej banknotów, niż przed kwartałem. Minister skarbu Michalski podczas onegdajszego pobytu w Krakowie na posiedzeniu w izbie handlowej stwierdził, że maszyna, drukująca nasze banknoty, w ostatnim miesiącu wybitnie zwolniła tempo. Podczas gdy jeszcze w październiku wydrukowano marek polskich za 20 miljardów, w grudniu nie osiągnięto nawet jednej trzeciej części tej sumy. Do 15 grudnia wydrukowano banknotów tylko za 3 miljardy, do końca grudnia będzie wydrukowanych 5 do 6 miljardów. Jest to jeden z widocznych dowodów poprawienia się naszej sytuacji finansowej wogóle i stanu naszego skarbu w szczególności

Z **działalności komunistów.** Komuniści Zagłębia Dąbrowskiego urządzili sobie w tych dniach „wieczornicę artystyczną" w sali teatru „Kometa" w Dąbrowie i w sali kopalni „Wiktor" w Milowicach. Na „artystyczne" popisy przyjechali z Warszawy agitatorzy komunistyczni: Stanisław Ryszard Stande i Edward Józef Pryma, którzy nawoływali do obalenia ustroju społecznego w Polsce, do strajków politycznych oraz przeciw poborowi do wojska. Podkreślano przytym, że maszyna państwowa w Polsce jest tak zrujnowaną, iż żadna siła nie jest w stanie powstrzymać jej upadku.

Przekonali się jednak, że maszyna ta działa dość prawidłowo, zostali bowiem aresztowani i oddani do dyspozycji sędziego śledczego w Dąbrowie.

Życzenia. Życzenia noworoczne dla nadobnych zagórzanek przesyłają słychacze 2-go kursu straży celnej w Zambrowie: P. Kuchta-Skrzetuski, St Targos, Augustyniak, Alfons Bereżko, J. Dominiak, Stef. Karpiński, Wł. Swornowski

Z **przemysłu.** Z dniem 1 stycznia 1922 r. w Dąbrowie przy ulicy Sobieskiego l. 25, została otwarta pracownia artystyczno-malarska p. Jana Gawlikowskiego p. f. „Sztuka".

Pracownia ta obejmuje cztery działy, a mianowicie: artystyczny, dekoracyjny, szyldowo-reklamowy i grawersko-pieczętarski.

O wykłady powszechne. W Dąbrowie powstało niedawno sympatyczne i bardzo potrzebne Tow. wykładów powszechnych.

Niewiadomo z jakich powodów wykłady w ostatnim czasie zawieszono i Tow. nie poinformowało mieszkańców o przyczynie tego.

Niewątpimy, iż tak pożyteczna instytucja wznowi wkrótce swą działalność i zorganizuje szereg wykładów popularnych i aktualnych, co przyczyni się do większego powodzenia odczytów i zachęci szerokie warstwy do korzystania z tychże

Skandaliczne stosunki. Nauczycielowie w Dąbrowie, a prawdopodobnie i w innych miejscowościach, nie tylko nie otrzymali dotychczas zapomogi świątecznej, lecz nawet pensje, zwykle wypłacane w końcu miesiąca, mają otrzymać w najlepszym razie dopiero w przyszłym tygodniu.,

Kto jest w danym wypadku winien, niewiemy, w każdym razie anarchja ta musi się nareszcie skończyć i wychowawcy i kierownicy naszych dzieci punktualnie muszą otrzymywać swe żebracze wynagrodzenie,

Eksplozja granatu. W mieszkaniu Márji Pawłowskiej przy ul. Węgroda w Czeladzi eksplodował granat ręczny, którym bawił się 16 letni syn Feliks.

Zarówno chłopiec, jak i matka odnieśli poważne obrażenia ciała.

Granat ten przyniósł podobno syn Stanisław, szeregowiec 11 p. p.

Zbrojny napad. Do zamieszkałego w Grudkowie pod Grodźcem Jakóba Solipiwko wtargnęło onegdaj 5 uzbrojonych w rewolwery bandytów, którzy zrabowali 280 tysięcy mk. i 125 rubli rosyjskich i zbiegli.

Zawiadomiona o napadzie policja wszęła śledztwo.

Zastrzelenie bandyty. Onegdaj o godz. 10 wieczorem na podwórzu domu Nr. 43 przy ulicy Będzińskiej w Sosnowcu został zastrzelony bandyta i dezerter Władysław Rzepka z Zagórza.

Zabójstwa dokonał bandyta Wł. Kokot, który niedawno na tej samej ulicy zastrzelił wywiadowcę Jurczaka.

Zagadkowa kradzież. Na kopalni „Flora" w Dąbrowie popełniono zagadkową kradzież Mianowicie z magazynu kopalnianego, notabene dobrze strzeżonego, niewiadomi sprawcy skradli dwie skrzynki, zawierające 20 tysięcy kapiszonów wybuchowych.

Zawiadomione o kradzieży władze wszczęły dochodzenie.

Z teatru.

Dzisiaj popoł. „Dziewczę z Holandji", wieczorem zaś „Królowa kinematografu". Obydwie operetki są wyposażone w tańce.

Betleem Polskie Lucjana Rydla grane będzie raz tylko jeden jutro, w poniedziałek przez zespół amatorsko-teatralny krakowskich towarzystw.

Oczy księżniczki Fathmy. Ostatnia nowość St. Kiedrzyńskiego wystawiona będzie poraz pierwszy w nadchodzący wtorek.

Dwa przedstawienia w Będzinie. W poniedziałek 2 stycznia ostatnia nowość „Osma żona sinobrodego" i w środę 4 stycznia nieznana operetka „Wesoły astronom", z p Józefowiczem w roli tytułowej.

„Królowa kinematografu" w Dąbrowie graną będzie na jutrzejszym przedstawieniu z p. Godlewską w roli tytułowej, oraz całym zespołem po reżyserją p. Józefowicza.

Pierwsze przedstawienie w Bytomiu odbędzie się w nadchodzący wtorek. Grane będzie nieśmiertelne arcydzieło Moniuszki „Halka".

Z kraju.

Żołnierze na daninę. 29 dywizja piechoty na skutek odezwy swego dowódcy, gen. ppor. Osikowskiego, zebrała samorzutnie na daninę państwową 1,725,914 marek.

WARSZAWA.

Odjazd gen. Niessela. Onegdaj wieczór opuścił Polskę b. szef misji wojskowej francuskiej w Polsce, gen. Niessel. Odjeżdżającego generała żegnali przedstawiciele władz i tłumy publiczności.

Gen Neissel został na wyjezdnym udekorowany orderem „Polonia Restituta" I klasy.

POZNAŃ.

Związek b. oficerów. Została tu zorganizowana nowa placówka „Związek oficerów nieczynnych ziem zachodnich Rzeczypospolitej polskiej", którego zadaniem jest niesienie pomocy doraźnej członkom, obrona ich słusznych interesów, pielęgnowanie ducha narodowego, solidarności i koleżeńskości Związek ma charakter ściśle narodowy i bezpartyjny.

KRAKÓW.

Nowa serja włamań. W tych dniach rozpoczęli włamywacze tutejsi nowy wzmożony najazd na mieszkania krakowian. Ponieważ jednak tak sklepy jak i mieszkania zaopatrzone są przezornie w kłódki, więc rozpoczęła się serja włamań przez okna, wybijanie dziur w ścianach itp. W ciągu nocy ubiegłej dostano się do kilku sklepów przy ul. Mikołajskiej i Stradomiu, a więc w samym centrum miasta Również na ulicy Jasnej, Szerokiej przez wybite w ścianach otwory włamywacze wyciągali zwoje materji, worki z mąką, bańki z naftą itp. Szkody miljonowe.

ŁÓDŹ.

Aresztowania paskarzy. W dniu wczorajszym prokuratorja aresztowała wielkiego paskarza zapałkowego Bałamuta, który na tej spekulacji dorobił się miljonów.

Urząd walki z lichwą w tygodniu bieżącym ukarał 14 właścicieli restauracji i mleczarń wysokiemi grzywnami za zbyt wygórowane ceny.

ŻYRARDÓW.

Czarnoksiężnik Twardowski II. Przed paru dniami przyjechał do Zyrardowa jakiś kuglarz, mianujący się prestidygitatorem - spirytystą, czarnoksiężnikiem, Twardowskim II.

Afisze z trupiemi głowami i podobizną samego Twardowskiego i wypisanemi na nich bredniami nie odniosły skutku.

„Czarnoksiężnik— Twardowski", który liczył na wielkie powodzenie, zaraz po pierwszym „seansie magiczno spirytystycznym" wyjechał z Zyrardowa.

Wynika z tego, że w wielu sprawach i sam lucyfer niewiele może pomódz.

Rozrywki.

Rozwiązanie zagadki: lewkonja

Rozwiązanie łamigłówki: Grunwald

Nagrody za trafne rozwiązanie otrzymali:

Z Sosnowca: Janeczka Czechowska, Halinka J., Mieczysław Figurkowski, Jan Sliwa, Bronisław Gubała, Jaś;

Z Dąbrowy: Marjan Bujak, Edward Sosnowski, Stanisław Gwóźdź, Edmund Rutkowski, Władysław Cisowski;

Z Będzina: Kapral z P.K.U., Jadźka Wieczorkówna;

Z Gzichowa: H. Solarczyk;

Z Czeladzi: Zygmunt Skoczny, Czesław Jaworek, Marjan Kocot;

Z Saturna: Nowak Bolesław, Maryna Lasakówna;

Z Flory: Halinka Wyrozumska;

Z Grodźca: Wincenty Rojek;

Z Niwki: A. Ludwiczakówna;

Z Milowic: Stanisław de-Lormé;

Z Łagiszy: Zdzisław Juszczyk.

Po nagrody prosimy się zgłaszać we wtorek, środę i czwartek w godzinach rannych w administracjach naszego pisma.

Do rozwiązania.

Zagadka.

Pierwsze, drugie—to jednakie,
Trzecie wyobraża mnie;
Wszystko razem słabo pachnie
Za to barwą wabi Cię.

Łamigłówka

Z następujących sylab: jo—jó—u—u—a—o—wisz—li—na—ło—so—zo—ba—ły—no—ty—i—tes—ral—zef—ran—pa—ga—kra—fja—rycz—wi—ry—soś—non—kon—djon—sła—stan—pol—limp—cym—mem—sty, ułożyć 15 wyrazów, których początkowe litery utworzą imię i nazwisko sławnego poety naszego.

Znaczenie wyrazów: 1) ojciec bogów greckich; 2) góry we wschodniej Europie; 3) rodzaj poezji; 4 imię męskie; 5) planeta naszego systemu słonecznego; 6) uczta pogrzebowa; 7) imię żeńskie; 8) filozof grecki; 9) ryba; 10) siedlisko bogów greckich; 11) rzeka w Polsce; 12) wódz greków w wojnie trojańskie; 13) instrument muzyczny; 14) miasto w Turcji; 15) poemat dramatyczny Krasińskiego.

TELEGRAMY.

Niemcy muszą płacić.

Paryż, 31 grudnia.

(Telegr. wł.).

Rada gospodarcza francusko-angielska doszła do porozumienia w sprawie wypłat rat reparacyjnych przez Niemcy.

Niemcy muszą zapłacić w 1922 r. 4 raty po 125 miljonów marek w złocie, w terminie: 15 stycznia, 15 luty, 15 marzec i 15 kwiecień.

Wznowienie stosunków z sowietami.

Paryż, 31 grudnia.

(Tel. własny.)

Konferencja gospodarcza francusko angielska ogłosiła orędzie w sprawie wznowienia stosunków handlowych z Rosją.

W odezwie tej oświadczono, że dla wznowienia tych stosunków niezbędnym jest uznanie własności prywatnej i zobowiązań państwowych ze strony sowietów.

Nowi kawalerowie orderu Polonie Restitutae.

Warszawa, 31 grudnia.

(Przez telef.)

Nowi kawalerowie orderu Polonie Restitutae zamianowani dziś przez naczelnika państwa są między innymi, podsekretarz stanu w min. kolei Eberhardt, w min. skarbu Marlewski, prezes prokuratorji generalnej Bukowiecki, b. min. spraw wewnętrznych Wojciechowski, b. komisarz do walki z epidemją Godlewski, komisarz generalny Gdańska Pluciński, ks. biskup krakowski Sapieha, poseł polski w Wiedniu Lasocki, powieściopisarz St. Żeromski, artysta dramatyczny Wincenty Rapacki (ojciec), generałowie: Sikorski, Berbecki, Iwaszkiewicz, Latinik, Rydz-Smigły, Osiński, Rozwadowski, Szeptycki, admirał Borowski.

Zatarg włosko-jugosłowiański.

Belgrad 31 grudnia.

(Tel. własny).

Zatarg między Jugosławją a Włochami z powodu zajścia w Sebeńico zaostrzył się, ponieważ rząd jugosłowiański odmawia spełnienia żądań, wystawionych przez Włochy.

Żądania te były: władze cywilne wyrażą rządowi ubolewanie, wszyscy winni zajść w Sebenico będą oskarżeni, wojska jugosłowiańskie oddadzą honory wojskowe sztandarowi włoskiemu, rząd Jugosławji wyda manifest do ludności, w którym publicznie wyrazi żal z powodu tych zajść.

Rząd jugosłowiański odrzucił z oburzeniem żądania.

Francja przeciwko sowietom.

Paryż, 31 grudnia.

(Tel. wł.)

Rząd francuski komunikuje urzędowo, o tym, że wszystkie pogłoski o tym, jakoby rząd francuski zamierzał zmienić swój stosunek do Rosji sowieckiej są zupełnie bezpodstawne.

Obniżenie taryfy tytuniowej.

Warszawa, 31 grudnia.

(Przez telef.)

Ministerjum skarbu zniża od nowego roku taryfę tytuniową o 25 procent.

Światło elektryczne może mieć każdy

za pomocą agregatów benzynowo-elektrycznych.

Najtańszy i najpraktyczniejszy, bez fachowej obsługi, sposób oświetlania dworów, will, kinoteatrów, hoteli, stacji kolejowych, fabryk, koszar i innych budynków. Ceny fabryczne. Motor benzynowy jednocześnie służyć może jako siła pociągowa do młocarni, pomp, sieczkarni, kieratów e.t.c. Różne typy i wielkości agregatów stale na składzie: :: ::

w firmie „ARGUS“

Warszawa, Sienkiewicza 14, telefon 191-55.

Ciągnienie miljonówki.

Warszawa, 31 grudnia.

(Przez telef.)

W dniu dzisiejszym podczas ciągnienia miljonówki wyszedł z koła

№ 4242759.

Posiadacz niewiadomy.

Giełda urzędowa.

Dziś na giełdzie warszawskiej waluty obce notowano:

Dolary — 2900.
Funty szterlingi — 12 350.
Franki — 232.
Marki niem — 15.9

OFIARY.

Zamiast powinszowań Noworocznych Ryszardowstwo Monsiorscy 2000 na repatrjantów.

Stow. lokatorów w Sosnowcu

uprasza członków Stowarzyszenia o zgłaszanie się do lokalu ul. Piłsudskiego Nr. 8 (dawniej 10) po legitymacje członkowskie na rok 1922.

Biuro czynne od 4 do 7 w.

Stacja Zaopatrzenia sprzedaje **w drodze licytacyjnej 3-y krowy 6-letnią, 8-letnią i 12-letnią** dobrze odżywione, rasy polskiej.

Licytacja odbędzie się w dniu 5-I 1922 roku o godzinie 11-ej przed południem obok magazynu Stacji Zaopatrzenia (dawny magazyn komory celnej obok Dęblińskiego dworca przy ul. Granicznej).

Reflektanci winni o godzinie 10 tego dnia złożyć tytułem, wadjum 10.000 mk. na ręce Kierownika Stacji Zaopatrzenia, które niezwłocznie po licytacji będą zwrócone.

Benisz
Major i Kierownik.

Do natychmiastowej dostawy ze składu

poleca

Tow. „ESPER“

Sp. z ogr. odp

BĘDZIN, ul. Kołłątaja 24,
telef. 40.

Pasy transmisyjne
Koła drewniane pasowe
Kuźnie polowe
Łożyska kulkowe
Oleje i smary
Blachę cienką żel. płaskie
Motory elektrycz.
Płyty uszczelniające
Pakunki t.p.

Ważne wobec wysokich kosztów osobistych podróży!

WEST TRADING Co Ltd.

GDAŃSK

Langgasse 60/61 Telefon 5815

sprzedaje oraz pośredniczy w zakupach

ODDZIAŁ KOMISOWY

załatwia sumiennie i tanio wszelkie zlecenia za prowizją.

Podejmuje interwencje! 1-1

Zarząd Banku Spółdzielczego w Sosnowcu

z nieograniczoną odpowiedzialnością

dawniej **Tow. Pożyczkowo Oszczędnośc. w Pogoni** zawiadamia niniejszym swych członków, że stosownie do uchwały Zgromadzenia Walnego z dnia 27 Sierpnia 1921 roku, termin dopełnienia udziałów do wysokości **Mk. 10,000 (dziesięć tysięcy), upływa z dniem 1 Marca 1922 roku,** po którym to czasie udziały niedopełnione będą przeniesione na rachunek sum przechodnich.

Jednocześnie Zarząd komunikuje, że członkom nie mogącym dopełnić jednorazowo swych udziałów do wysokości Mk. 10,000 (dziesięć tysięcy), przysługuje prawo zaciągnięcia na ten cel, pożyczki bez poręczenia i na dogodnych warunkach.

Równocześnie Zarząd podaje do wiadomości, że Bank Spółdzielczy udziela swym członkom kredytów do wysokości nieograniczonej, pod wszelkiemi posta iami wchodzącymi w zakres bankowości, oraz przyjmuje wkłady za wysokim oprocentowaniem.

Lokal Banku Spółdzielczego mieści się w dawniejszym lokalu Towarzystwa Pożyczkowo - Oszczędnościowego w Pogoni, przy ulicy **Marjackiej № 1 w gmachu Polskich Związków Zawodowych.**

ZARZĄD BANKU SPÓŁDZIELCZEGO.

Lekarz dentysta.

Marja Bitny-Szlachta

przyjmuje od 2 do 7 po poł.

Sosnowiec, Małachowskiego 16.

DROBNE OGŁOSZENIA.

„Garbarnia Sosnowiczanka“

ul. Wysoka Nr. 19 w Sosnowcu przyjmuje i kupuje do garbowania skóry wszelkiego rodzaju. 5-3

Sprzedam pompę parową, kierat, sieczkarnię, wózek, o dwuch kółkach Będzińska 40 3 3

Z dobrym niemieckim

inteligentna osoba do zarządu domem, jako samodzielna gospodyni, a jednocześnie jako wychowawczyni pięcioletniej dziewczynki, potrzebna zaraz. Oferty do „Iskry“ w Sosnowcu pod „Doskonały niemiecki“. 3-3

Dom Handlowy „Polonja“ Sosnowiec Miła 4 sprzedaje hurtowo kaszę tatarczaną, jęczmienną, mąkę żytnią owies Dostarcza wagonowo wszelkie ziemiopłody. 4-5

Potrzebny

rutynowany kierownik sklepu Spółdzielczego. Reflektuje się tylko na siłę poważną Kaucja pożądana. Oferty nadsyłać, T-wo Fitzner & Gamper, Sosnowiec Z. Lubiński. 3 3

Sprzedam dwie maszyny „Singera“ męską i damską ul. Kaliska N. 18. 3-3

Potrzebne zdolne panny do szycia. Pracownia „Marja“ Dęblińska 11. 1-1

Posiadacz większego kapitału

przystąpić może jako czynny wspólnik do własności lub tylko do produkcji zakładu przemysłowego w Sosnowcu. Oferty składać pod „Dla przemysłowca“ do „Iskry“ w Sosnowcu. 2-3

Sprzedam 2 łóżeczka dziecinne z drabinkami, łóżko ulica Kaliska 18 m. 4 Sielce. 2-2

Anna Zasada zgubiła tymczasowy dowód osobisty wydany przez gminę Motyczów, 2-2

Brek nowy, szesnastoosobowy sprzedam Piłsudskiego 26.

Osoba młoda inteligentna z dobrego domu poszukuje miejsca za gospodynię do samotnego mężczyzny ewentualnie z jednym lub dwojga dziećmi najchętniej na wyjazd Wiadomość „Iskra“ Sosnowiec. 2-2

Do odstąpienia sklep farb Wiadomość w księgarni Kornfelda Sosnowiec, Piłsudskiego róg Nowej. 2-3

Poszukuje spólnika do powiększenia fabryki z kapitałem 3.000.000 mk. Wiadomość w księgarni Kornfelda Sosnowiec Piłsudskiego róg Nowej. 2 3

10 tysięcy Mk. nagrody

otrzyma ten, kto zwróci dolną część pióra amerykańskiego ze złotą stalówką które zostało zgubione w ubiegły wtorek w drodze z Dąbrowy do Sosnowca w pociągu, ew. w cukierni Warszawskiej „Iskra“ Dąbrowa. 1-1

Wóz nowy trochę używany w dobrym stanie. para koni, 10 morgów ziemi ze stodołą w Koziegłowach do sprzedania zaraz. Wiadomość „Iskra“ Dąbrowa. 1-2

Underwood“ maszyna do pisania i fortepian sprzedam. Mierzejewski, Stacyjna 5, Dąbrowa. 1-3

Miska Józef zgubił książeczkę Kasy Chorych wydaną n kopalni Koszelew. 1-1

Pluta Piotr zgubił kertę wojskową i świadectwo śmierci żony. Katarzyny Zwrócić „Iskra“ Dąbrowa. 1-1

Na gwiazdkę

pianino Beckera prawie nowe oraz meble wyprzedaję Towarowa 9 m. 8. 1-1

Na gwiazdkę

fortepian koncertowy Bechsteina sprzedam. Wiadomość „Iskra“ Sosnowiec. 1-1

Bryła Władysław zgubił kartę odroczenia wydaną w PKU. w Będzinie. 1-1

Fortepian czarny krótki cały w metalu sprzedam. Dęblińska 11 dozorca wskaże. 1-1

Potrzebna sklepowa do farbiarni w Będzinie ul. Kołłątaja 35 z kaucją albo pewne poręczenie, 1-1

Para łóżek dębowych i kredens do sprzedania ul. Szczodra 5 róg Wiejskiej. Zakład stolarski Kleczkowski. 1-1

Jan Kalasek zgubił kartę demobilizacyjną wydaną w Ostrowcu w Baonie zapasowym 24 p. p. i tymczasowy dowód osobisty wydany w gminie Moskarzew pow Włoszczowa. 1-1

Potrzebny od zaraz sklep albo też lokal składający się 3 lub 2 pokoi w śródmieściu. Oferty do „Iskry“ w Sosnowcu pod „J. K.“ 1-1

Jurkowski Zygmunt zgubił paszport, wydany przez Magistrat m. Dąbrowy Zwrócić „Iskra“ Dąbrowa. 1-1

Artysta rosyjski znany jedzie do Niemiec poszukuje młodej inteligentnej osoby dla towarzystwa w podróży i która znałaby język niemiecki zgłoszenia do „Iskry“ w Sosnowcu. 1-1

Zaginął chłopiec lat 9 Baryn Lucjan w siwej maciejówce i butach dziecinnych, mocno się jąka. Ktoby o nim wiedział niech odprowadzi do Kwidubelskiego. Wronia 2. 1.1

Wdowiec poszukuje młodej kobiety za gospodynię wieś Dańdówka dom Budziarza. 1-1

Do sprzedania dom w śródmieściu, warunki przystępne Wiadomość „Iskra“ Sosnowiec. 1-1

Zaraz sprzedam domy, place, pierwszorzędną piwiarnię z koncesją. Wiadomość Warszawska 14 Gałecki. 1-1

Dynamo galwanizacyjne małe 15.000 sprzedam. Leszno 6. 1-1

Kurs kroju haftu Sosnowiec Kołłątaja Nr. 11. Nowakowska, 1-1

Pracownia obuwia męskiego damskiego i dziecinnego przyjmuje obstalunki i reparacje po cenach zniżonych. Nowopogońska 32 Andrzej Kalista. 1-1

Zakiet męski do sprzedania towar przed wojenny, oraz spodnie kożuchowe. Wiadomość „Iskra“ Sosnowiec. 1-1

Sprzedajemy skórki zajęcze, królicze, patagońskie, biberety i baranie. Buty gumowe kożuszki kalosze. Cholewy skórzany. Skrzypce. Sosnowiec. ul. 3 go Maja 10. Molicki. 1-1

Samodzielny mechanik długoletnia praktyka specjalność maszyny‘ armatura, narzędzia, hydraulika i centralne ogrzewanie poszukuje posady od zaraz. Zgłoszenia pisemne Częstochowa, Kościuszki 27 m. 12 M. R. 1-1

Zakład grawerski wykonywa wszelkie roboty w zakres grawerstwa wchodzące monogramy, faksimila, żetony złote srebrne, stemple gumowe metalowe i t. p. również wykonywam roboty jubilerskie obstalunki wykonywam szybko i po cenach przystępnych. M. Goldkorn Sosnowiec, ul. Modrzejowska Nr. 30 w podwórzu. 1-1

Sroka Ignacy zgubił kartę powołania wydaną przez komisję przeglądową w Będzinie. Proszę uczciwego znalazcę o zwrot do „Iskry“ w Sosnowcu. 1-1

Sztyga z praktyką 20-letnią, samodzielny kierownik poszukuje posady w górnictwie, kamieniotomach betoniarstwie, przyjmie także roboty w akord. Oferty kierować Będzin skrzynka 52. 3-3

Udzielam lekcji matematyki w zakresie szkoły średniej. Zgłoszenia pod adresem: ul. Kołłątaja 23, m. 6 w Będzinie. 4-5

Buchalter rutynowany izraelita z długoletnią praktyką, władający językami polskim, niemieckim i rosyjskim poszukuje zajęcia, może być na godziny. Łaskawe oferty upraszam nadsyłać do filji „Iskra“ w Będzinie pod „I. W“. 2-2

Sprzedam maszyny do szycia trzy i reparację maszyn Pogoń ulica Racławicka Nr. 3 Regowiez. 2-2

Wydawca Redaktor Wiktor Mensierski. Drukarnia R. Mastalerz — Będzin